

**ATRIBUTELE PUTERII ȘI TEORIA
FANTOMĂ A GLOBALIZĂRII**

Adrian GORUN¹

Rezumat: Ambiguitatea este un atribut fundamental al puterii. Prin asigurarea privilegiilor deținătorilor puterii (indiferent la ce nivel), până la măsura în care puterea însăși bazată pe inegalitate este acceptată până la anumite limite, puterea este permanent contestată (deși în grade diferite). Datorită rolului său de garant al ordinii și securității, puterea este acceptată, datorită implicațiilor sale sacre ea este venerată, da pentru că menține și justifică inegalitatea, puterea este contestată. Orice regim politic, indiferent dacă este sau nu în conformitate cu tradiția sau rațiunea politică, manifestă aceeași ambiguitate în ceea ce privește puterea exercitată de actorii principali. Prin articolul de față, ne propunem să explorăm atributele puterii politice în primul rând prin prisma unor analiști politici recunoscuți, după care vom trage concluzii proprii cu privire la putere, și teoria-fantomă a globalizării.

Cuvinte cheie: putere, globalizare, teoria-fantomă, fenomen social, factori decizionali

În științele sociale și politice există o amplă dezbateră asupra puterii. În Prefața la Studiul său „Puterea”, Keith Dawding (Oxford, 1996) evaluează succint rezultatele dezbaterii: „Pe de o parte erau elitiștii, care credeau că, în ciuda structurilor democratice puterea era în mare măsură în mâinile unui număr mic de oameni strânși în jurul celor cu vechime în funcții politice și în jurul intereselor birocratice și de afaceri. De cealaltă parte erau pluraliștii, care, printr-o

**THE ATTRIBUTES OF POWER AND
THE GHOST THEORY OF
GLOBALIZATION**

Adrian GORUN²

Abstract The ambiguity is a fundamental attribute of power. By ensuring privileges to the holders of power (no matter what level), to the extent that power itself is based on an inequality accepted in certain limits, power is permanently (yet in varied degrees) subject to contest. Owing to its role of guarantor of order and security, power is accepted, owing to its sacred implications it is worshipped, but because it maintains and justifies inequality, power is contested. Any political regime, no matter if it is in conformity with tradition or bureaucratic rationality, manifests the same ambiguity towards the power exerted by the main players.

Key-words: power, globalization, ghost theory, social phenomenon, decision-making factors

In both social and political sciences there are debates in detail upon power. In the Preface to his study “Power”, Keith Dawding (Oxford, 1996) succinctly assesses the results of the debate: “On the one hand there were the elitists who thought that in spite of democratic structures, power was to a great extent in the hands of a small number of people, gathered around the senior ones in the political positions and around the bureaucratic interests and businesses. On the other hand there were pluralists, who,

¹ Prof. univ. dr., Universitatea “Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu

² Prof. PhD., “Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

serie de studii de caz au arătat că în cel mai rău caz elite diferite dominau diferite domenii de probleme și adesea elitele nu obțineau tot ceea ce doreau. În fond exista putere în sistemul democratic, nu doar prin urna de vot, ci mai ales prin dezvoltarea grupurilor de presiune. Alții susțin că puterea era mai difuză, prinsă în probleme privitoare la libertățile reale și interesele oamenilor, libertăți și interese care merg dincolo de cele recunoscute de cea mai mare parte a oamenilor¹. Țesătura de relații și densitatea aspectelor de profunzime pe care le presupune puterea îl determină pe Dowding să concluzioneze: „Sistemul puterii era complex pentru a fi studiat prin instrumentele empirice simple ale analistului politic behaviorist”².

Puterea, în sensul de *putere politică*, nu este – și nici nu poate fi – apanajul unui individ, ci aparține grupului, manifestându-se doar pe perioada în care grupul respectiv se menține. În analiza puterii intervin o serie de elemente prin care conținutul acestuia ni se nuanțează: producerea de efecte asupra persoanelor și lucrurilor, capacitate de acțiune efectivă, posibilitatea constrângerii unor persoane de către altă (alte) persoană(e), posibilitatea acordată unui actor social de a conduce în voie și după propria voință etc. Mulți autori atrag atenția asupra unui fapt semnificativ: nevoia preciziei și rigorii terminologice în definirea puterii în general, a puterii politice în special. În această direcție se înscrie și analistul Gheorghe Teodorescu în opinia căruia ambiguitățile ce caracterizează manifestările fenomenului social al puterii provin din *echivocul distincției* pe care Aristotel a realizat-o în legătură cu înțelesurile diferite ale lui *dynameis* (puterea în stare latentă) și *entelehia* (puterea manifestată): „Ori de câte ori ea este evaluată superficial, apar și înțelesurile aleatorii care complică cercetările ce-i sunt dedicate”³.

De altfel, observația privitoare la «competența» și «performanța» lingvistică înțelese drept însușirea unei limbi „de a

through a series of case studies have pointed out that in the worst case different elites dominated different domains of issues and that often the elites did not obtain anything they desired. In essence, there was power in the democratic system, not only in the election urn, but especially in the development of pressure groups. Others ascertain that power is more diffused, caught in the problems regarding the real liberties and people’s interests, liberties and interests that go beyond the acknowledged ones by most of the people¹³. The web of relations and the density of deep aspects which the power supposes, makes Dowding conclude: “The system of power has been complex enough to be studied via the mere empirical instruments of the behaviourist political analyst”¹⁴.

Power in the sense of *political power* is not – and cannot be – an individual’s privilege, it pertains to the group and it is manifest during the time the respective group has it. In analyzing power there is a broad range of elements which shade the content of power: yielding effects upon people and things, ability of effective action, the possibility of one person constraining other persons, the possibility given to one social player to lead freely as he pleases etc. Many authors draw the attention upon a significant fact: the need for precise and rigorous terms to define power generally speaking and of political power particularly. The analyst Gheorghe Teodorescu goes along this line and in his opinion the manifestation of the social phenomenon of power comes from *the ambiguity of distinction* which Aristotle accomplished regarding the different meanings of *dynameis* (power in latent condition) and *entelehia* (the manifested power): “Every time it is superficially assessed, random meanings emerge which make the research dedicated to it even more complicated”¹⁵.

In fact, the observation regarding one language linguistic <<competence>> and <<performance>> understood as the

dispune de o capacitate adecvată pentru a reda acele sensuri de mare subtilitate pragmatică ale conceptului de «putere»⁴ este cât se poate de corectă, ca de altfel și remarca privitoare la lipsa de performanță în domeniul a limbii române. Întrucât termenul de putere nu are sinonime „atât de productive semantic”⁵ în limba română sunt posibile „ambivalențe supărătoare”.

Pornind de la termenii utilizați în limba latină – de *potentia* și *potestas*, autorul citat găsește ca termeni echivalenți în limba română, termenii *putere* și *putință*, considerând util pentru evitarea ambiguităților în analizele pe care le realizează, să apeleze la cuvântul *putere* în cazurile în care el are înțelesul de *potentia*, iar în cazurile în care sensul cuvântului invocă latinismul *potestas* să fie folosit drept corespondent cuvântul *putință*.

„Argumentul de la care am plecat – întărește Gh. Teodorescu – a fost că dacă puterea, în general, corespunde aptitudinii umane de a acționa, atunci puterea politică privește întotdeauna *acțiunea colectivă* a comunității.

Puterea, în sensul de «putere politică» nu este – și nici nu poate fi – apanajul unui individ, ci aparține grupului, manifestându-se ca atare numai atât timp cât acesta se menține. Prin comparație, puterea ca *putință* trimite la ceva singular, la individ și, indiferent că se exteriorizează ca raport interpersonal, ea rămâne în mod esențial o realitate independentă și autonomă”⁶.

Analiza noastră include, în continuare, raportări la alți doi autori semnificativi în literatura de specialitate: George Burdeau și Georges Balandier.

În *Traité de science politique* Burdeau descrie puterea – în general – ca fenomen social prin excelență „... în sensul că ea nu poate fi concepută în afara societății pe de o parte, ea neputându-se manifesta decât prin intermediul relațiilor sociale pe de altă parte, în afara relațiilor de putere o societate fiind un corp inert, incapabil de a-și satisface rațiunea de a fi, care este acțiunea

“adequate capacity of a language to render those meanings of a great pragmatic subtlety of the concept <<power>>¹⁶ is as accurate as possible, and so it is the remark concerning the lack of performance in the domain of the Romanian language. Since the term <<power>> has no synonyms “as semantically productive”¹⁷, in Romanian there are “annoying ambiguities”.

Starting from the utilized terms in Latin – *potentia* and *potestas*, the quoted author finds as equivalent terms in Romanian, the terms *putere*¹⁸ and *putinta*¹⁹, considering useful to avoid ambiguities in his further analyses to resort to the word *putere* whenever it has the meaning of *potentia*, whereas in the cases when the meaning of the word refers to the Latin *potestas*, the word *putinta* should be used.

So Gh. Teodorescu emphasizes – “The starting argument was that power, generally speaking, is correspondent to the human ability to act, then the political power always regards *the collective action* of community. Power in the sense of <<political power>> is not – and it cannot be – an individual’s prerogative, it pertains to the group and it is manifest during the time the respective group has it. By comparison, power as possibility refers to something singular, to individual and regardless the fact it is exteriorized as an interpersonal relation, it essentially remains an independent and autonomous reality”²⁰.

Our analysis continues to resort to two significant authors in the specialized literature: George Burdeau and Georges Balandier.

In his *Traite de science politique*, Burdeau describes power – generally speaking – as a social phenomenon in the highest sense of the word “... in the sense that it cannot be conceived outside society on the one hand and on the other that it can only be manifest via the social relations; apart from the power relations, a society is only an inert body, incapable to fulfil the reason of being in the world, that is the ongoing activity”²¹.

continuă”⁷. Dar acțiunea continuă – ca rațiune existențială a societății, presupune că o societate umană nu poate fi concepută în afara existenței și manifestării puterii politice care are funcții de *coordonare, organizare și apărare*, ceea ce dovedește că Burdeau, deși analizează puterea în general, ajunge tot la relațiile de putere de tip politic⁸. Perspectiva juridică introdusă de Burdeau, conduce la un reduționism prin care puterea ca *fenomen social* poate fi analizată doar în termenii: „Puterea este o condiție a ordinii, iar libertatea nu este posibilă decât în interiorul unei ordini”⁹.

În esență, se constată referirile lui G. Burdeau la societățile organizate, posibilitatea ei existențială manifestându-se doar în interiorul unei ordini. Desigur că termenul ordine (care acoperă și procesul organizare) comportă nuanțări însă, în cazul descris de Burdeau, ordinea este ceva instituțional-funcțională, organizarea fiind una legal-rațională. Ceea ce este semnificativ, dar nu și suficient. De aceea, consider remarca lui Georges Balandier nu doar semnificativă, ci și absolut necesară întrucât „...puterea – oricare ar fi formele ce îi condiționează folosirea – e recunoscută în orice societate umană, chiar rudimentară”¹⁰. Prin urmare puterea există și în afara unei societăți organizate după principiile ordinii pe care o dă aparatul instituțional de tip politic.

Ce este prioritar în analiza puterii: efectele sau atributele sale?

Este de la sine înțeles că efectele sunt cele ce pun puterea în evidență și de la această premisă pornește Balandier atunci când, din punct de vedere metodologic, acordă prioritate efectelor puterii prin raportare la atributele acesteia. Citând-o pe Lucy Mair („Nu există nici o societate în care regulile să fie automat respectate”), Balandier subliniază că puterea „este întotdeauna în serviciul unei structuri sociale care nu se poate menține doar prin intervenția «cutumei» sau a legii, printr-un fel de supunere automată față de reguli”¹¹.

Yet the ongoing activity – as an existential reason of the society, suppose that a human society cannot be conceived outside the existence and manifestation of political power with *coordination, organization and defence* functions, which proves that even if Burdeau analyzes power generally speaking, he reaches the same power relations of political type²². The juridical perspective introduced by Burdeau leads to reductionism through which power as *social phenomenon* may be analyzed only in the terms of: “Power is a condition of order, and freedom is possible only within this order”²³.

In essence, G. Burdeau’s reference to the organized societies, their existential possibility being manifested *only within an order*, is to be noticed. Of course the term order (covering the organization process) contains shades, yet in the case described by Burdeau, order is something institutional-functional, organization is legally rational. This is significant enough, but not at all sufficient. That is why I myself consider Georges Balandier’s remark not only significant but absolutely necessary since “...power – no matter the forms conditioning its utilization – is acknowledged in any human society, even if rudimentary”²⁴. It follows that power exists outside of a society organized on the principles of order which the institutional apparatus of political type confer.

What is a priority in analyzing the power: its effects or its attributes?

It goes without saying that it is the effects that emphasize power and Balandier starts from this premise when methodologically speaking gives priority to the effects of power in relation with its attributes. Quoting Lucy Mair (“There is not society in which rules are automatically obeyed”), Balandier stresses that power “is always in the service of a social structure which cannot maintain itself only to the <<common law>> intervention or through an automatic abide the laws”²⁵.

Acknowledging the existence and

Recunoscând existența și manifestarea puterii în orice societate (chiar în „societățile rudimentare”), antropologul francez vorbește despre caracterul *aproximativ* al echilibrului oricărei societăți, despre *instabilitatea potențială* recunoscută de antropologii „fără prejudecăți fixiste”, chiar la nivelul mediului «arhaic».

Din acest *echilibru aproximativ*, din *instabilitatea potențială*, care face ca orice societate să fie vulnerabilă, Balandier extrage *efectele fenomenului social numit putere*: „Puterea are deci ca funcție apărarea societății de propriile slăbiciuni, conservarea ei, s-ar putea spune, și, dacă este necesar, acceptarea schimbărilor care nu sunt în contradicție cu principiile sale fundamentale”. Apoi, o dată cu depășirea relațiilor de rudenie de către raporturile sociale, „intervine între indivizi și între grupuri o *competiție* mai mult sau mai puțin evidentă, fiecare vizând să orienteze deciziile colectivității în avantajul propriilor interese. Puterea (politică) apare deci ca un rezultat al competiției și ca un mijloc de a o controla”¹².

Caracterul *aproximativ* al echilibrului este inerent oricărei societăți, cu atât mai mult omenirii azi, în condițiile în care internaționalizarea și-a atins plafonul maxim, iar globalizarea reproduce riscuri vechi și creează noi vulnerabilități. Instabilitatea potențială a oricărei societăți, luată separat, în condițiile globalizării, se amplifică (atât ca intensitate, cât și ca modalități de manifestare), fecunda contaminare negativă reprezentând o realitate așa cum și fecunda contaminare pozitivă este o realitate. Prin urmare, globalizarea nu face lumea mai puțin vulnerabilă și nici cu mai puține slăbiciuni. Efectul de domino are indici exponențiali de propagare, comparativ cu propagarea vulnerabilităților societăților clasice. Tocmai de aceea puterea exercitată într-o lume supusă globalizării trebuie să apere această lume de propriile slăbiciuni, să-i asigure conservarea și să-i accepte schimbările care nu sunt în contradicție cu principiile sale fundamentale. Așa cum în plan intern există

manifestation of power in any society (even in “rudimentary societies”), the French anthropologist speaks about the *approximate* character of the balance in any society, about *the potential instability* recognized by anthropologists “without fixed preconceived ideas” at the very level of <<archaic>> environment.

Out of this *approximate balance*, of *potential instability*, which make any society vulnerable, Balandier extracts *the effects of the social phenomenon called power*: the function of the power is thus protection of the society against its own weaknesses, we may say its preservation, and if necessary, accepting the changes which are not contradictory to its fundamental principles”. Once the kinship is overcome by the social relations, “a more or less obvious *competition* intervenes between individuals and groups, each of them aiming at orienting the decisions in favour of their own interests. Thus (political) power appears as a result of competition and as a means to control it”²⁶.

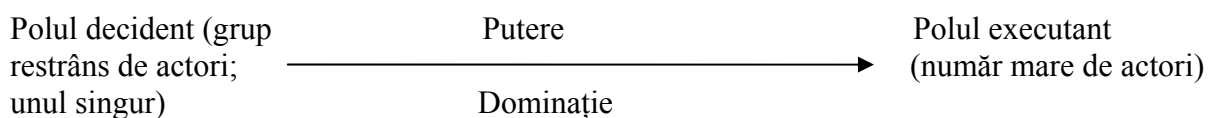
The *approximate* character of balance is inherent to any society, even more for nowadays mankind provided that internalization reached the maximum limit, whereas globalization reproduces old risks and creates new vulnerabilities. The potential instability of any society, separately considered, under the conditions of globalization, magnifies (both as intensity and as modalities of manifestation), the negative prolific contamination represents a reality and so is the positive prolific contamination. As a consequence, globalization makes the world neither less vulnerable, nor with less weaknesses. The domino effect has exponential indices to propagate, by comparison to propagate the vulnerabilities of classic societies. This is precisely the reason why, the power exerted in a world subject to globalization has to protect this world against its own weaknesses, to provide its preservation and to accept its changes which are not in contradiction to its fundamental principles.

relații de dominație – ascultare și în planul relațiilor internaționale puterea se exercită prin intermediul unor astfel de raporturi – suport. Teoria fantomă a globalizării ascunde, la acest nivel, un alt mit: mitul democratizării relațiilor internaționale care, la rândul lui, ascunde o serie de idei-forță precum: suveranitatea limitată, mindul american, binele universal, pax americana etc. Teoria fantomă a globalizării ascunde un anumit tip de ordine internațională, o ordine în care lumea nu este văzută într-o dinamică ce conduce la schimbări de statusuri și roluri în privința decidenților și printre decidenți, ci într-o perpetuare imuabilă, statică a acestor roluri. Puterea este imanentă și transcendentă oricărei societăți în era globalizării și, în mod natural, ea trebuie să conserve aceste societăți. Fiind o susținătoare ardentă a ideii că globalizarea este inerent dezirabilă și inerent inevitabilă, teoria fantomă a globalizării ascunde o altă prezumție legată de putere: prezumția legitimității ei și exercitării ei legitime în plan mondial. Ea – teoria fantomă – este, din perspectiva căutării întemeierilor legitimității-analogă ideologilor coercitive, centrate în logica constrângătoare a ideii circumscrise dogmei ce propagă monopolul adevărului absolut.

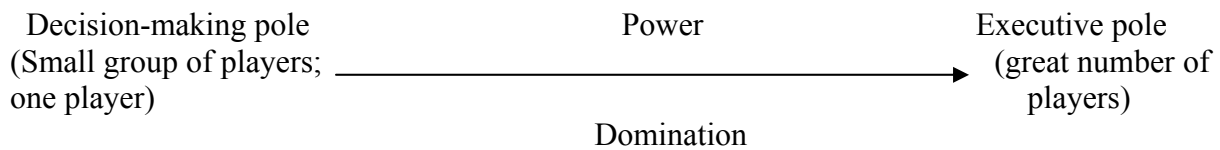
În realitate, ce reprezintă puterea exercitată într-o lume în care globalizarea este în expansiune continuă? Nimic altceva decât un vector compus de puteri: un vector cu capacitate de modelare în trepte (corespunzătoare nivelului de participare la decizie) și care exprimă relația putere – dominație, având la o extremitate un număr restrâns de actori (uneori unul singur), iar la terminalul săgeții un grup numeros de actori.

As in home affairs there are domination relations – obey – the same happens in foreign affairs when power is exerted via some support-relations. The ghost theory of globalization hides at this level another myth: the myth of democratization of the international relations, which in turn hides a series of penetrating ideas as: limited sovereignty, American mind, universal right, American peace etc. The ghost theory of globalization hide a certain type of international order, an order in which the world is not seen as a dynamics leading to change of statuses and roles regarding the decision-making factors and among the decision-making factors, but in an imputable and static ongoing of these roles. Power is inherent and transcendental to any society in the globalization era and naturally, it has to preserve these societies. As an ardent upholder of the idea that globalization is inherent desirable and inherent inevitable, the ghost theory of globalization hides another assumption connected to power: the assumption of legitimacy and legitimate exert globally. It – the ghost theory – is from the perspective of searching for founding the legitimacy – analogous to coercive ideologies, centred on constraining logics of the idea circumscribed to dogma propagating the monopoly of absolute truth.

In fact, what does power exerted in a world in which globalization is in ongoing expansion represent? It represents nothing more than a vector composed by powers: a vector with shaping capacity in stages (corresponding to the level of taking part the decision-making process) and which expresses the relation power-domination, having at its extremity a small number of players (sometimes only one), and at the terminal of the arrow a large group of players.

Notă: actorii sunt diverși: state naționale, companii transnaționale, trusturi, concerne internaționale, organizații internaționale, grupări extremiste, asociații religioase, organizații militare.

Note: The players are different: national states, transnational companies, trusts, international concerns, international organizations, extremist groupings, religious associations, military associations.

În exercitarea funcției sale esențiale – aceea de apărare și conservare a status-quoului (în fapt, a ordinii internaționale), puterea își elaborează norme și reguli.

Au loc transferuri de loialități, iar schimbările acceptate (care nu sunt în contradicție cu principiile sale fundamentale) reprezintă sursa legitimității acestor loialități. În sprijinul imperativității ascultării este invocată ideea binelui universal, ascultarea fiind obținută prin asumarea regulilor sau, la nevoie, prin forță. Teoria fantomă a globalizării include o serie de paradoxuri: democratizarea și politica de dictat, războiul pentru asigurarea păcii, pluralismul lingvistic și imperativul lingvistic, societățile plurale și cultura globală, diversitatea identitară și ciocnirea civilizațiilor, unicitate și înglobarea etc.

Globalizarea ridică competiția la scară mondială.

Actorii internaționali știu că există și sunt luați în considerare numai prin participarea la schimbul de valori universale, iar această participare presupune competiție, ce produce ierarhizări, clasificări. Raritatea, unicitatea, competitivitatea sunt seturi calitative funcție de care se obține și se gradualizează performanța. Dar competiția imanentă globalizării din modernitatea târzie i-a găsit pe competitori pe poziții de start inegale din perspectiva unor varii criterii, cele mai multe dintre ele evidențiind stadii de dezvoltare. Competiția imanentă globalizării

Power frames rules and regulations in exerting the essential function – that of defence and preservation of status quo (in fact of international order).

Transfers of loyalties take place, whereas the accepted changes (which are not with its fundamental principles) represent the source of the legitimacy of these loyalties. The idea of universal right is invoked to uphold the imperative of submission, it being obtained by assuming the rules or when necessary using force. The ghost theory of globalization includes a series of paradoxes: democratization and dictatorship policy, war to provide peace, linguistic pluralism and linguistic imperative, plural societies and global culture, identity diversity and clash of civilizations, oneness and inclusion etc.

Globalization raises completion to global scale.

The international players know it exists and are taken into consideration only by participating to the exchange of widespread values, and this participation supposes competition, the competition yields hierarchies, classifications. Rarity, oneness and competitiveness are qualitative sets depending on which performance is obtained and graded. Yet the completion immanent to globalization of late modernity found the competitors on unequal start positions from the perspective of varied reasons, most of them emphasizing stages of training. The completion immanent to globalization started

a pornit nu doar de la decalaje reale de potențial, ci și de la reale clivaje care cel mult s-ar fi putut diminua, dar nicidecum elimina.

Reluând observațiile lui Georges Balandier – remarcabile prin corectitudinea lor – se poate aprecia că în lumea supusă globalizării fiecare actor vizează să orienteze deciziile colective în avantajul propriilor interese. Teoria fantomă a globalizării adaugă aici încă o prezumție inadecvată: prezumția convergenței intereselor în plan global. Ori, aici apar alte două probleme. Prima – reflectare a unei realități factuale – vizează alături de convergență, divergența multora dintre interese, divergență izvorâtă din decalaje, clivaje, roluri în competiție.

Cea de-a doua problemă se ridică în legătură cu capacitatea, *recunoscută și acceptată* în plan mondial (regional) de a orienta deciziile în avantajul propriilor interese, în condițiile în care actorii principali sunt, din acest punct de vedere, ierarhizați. Prin urmare, ierarhiile prestabilite garantează și legitimează forța de elaborare și implementare a deciziilor pe care le reclamă globalizarea.

Din corelarea celor două probleme, apar alte dimensiuni ale globalizării, dimensiuni pe care teoria fantomă nu le ia în calcul. Aceste dimensiuni vizează *cuprinderea* (sfera intereselor convergente), *excluderea* (sfera intereselor divergente), *transferul de loialități artificiale* (sfera acțiunilor care gravitează în jurul polului decident, ca susținători, dar nu ca participanți activi), *legitimarea și legitimitatea tranzitivă* (transferul de legitimitate dinspre norme și principii cu rol de conservare a puterii într-o ordine globală, către actorii principali, fondatori și susținători ai acestei ordini), *consensul prin consimțământul indus* (alienarea consimțământului actorilor ce gravitează pe orbita polului decident), *reproducerea matricei lumii globale prin (re)producerea elementelor sale structurale, funcție de voința discreționară* ([re]producerea instituțiilor, relațiilor, culturii globalizării etc., funcție de voința de putere,

not only from real gaps of potential, but also from real cleavages which could have been at least diminished not at all eliminated.

Reiterating Georges Balandier's observations – remarkable through their accurateness – the following appreciation can be made: in the world subject to globalization, each player aims to orient his collective decisions in favour of his own interests. The ghost theory of globalization adds here one more adequate assumption: the assumption of convergence of interests globally speaking. Here two issues arise. The first – mirroring of a factual reality – aims along convergence to the divergence of many interests, a divergence derived from gaps, cleavages, roles in the competition. The second issue arises in relation with the capacity, globally (regionally) *acknowledged and accepted*, to drive the decisions towards their own interests, provided that the main players are from this standpoint in a hierarchy. Consequently the pre-established hierarchies guarantee and legitimate the force to frame and implement the decisions claimed by the globalization.

From the correlation of the two issues, other dimensions of globalization emerge, dimensions which the ghost theory does not take into account. These dimensions envisage *including* (the domain of convergent interests), *exclusion* (the domain of divergent interests), *transfer of artificial loyalties* (the domain of activities revolving around the decision-making pole, as upholders, not as active participants), *legitimacy and transitive legitimacy* (transfer of legitimacy from rules and principles with the role of power preservation in a global order, towards the main actors, settlers and upholders of this order), *consensus through induced consent* (alienation of the players' consent, players revolving round the decision-making pole), *reproduction of the global world matrix by reproducing its structural elements, depending on the will of decision-making poles* (reproduction of institutions, relations, of globalization culture etc. depending on the will of power, by the power exerted globally)

de puterea exercitată în plan mondial), etc. Aceste dimensiuni acceptate și mascate de teoria fantomă a globalizării au ca efecte: perpetuarea normelor și regulilor ce justifică ideile – forță ale conduitelor discreționare, perpetuarea decalajelor de potențial și – în multe cazuri – adâncirea clivajelor, perpetuarea ierarhiilor (chiar în condițiile în care pozițiile reale sunt în schimbare), perpetuarea politicilor zonelor de influență, justificarea intervențiilor militare etc., toate justificate prin întemeiere în modernitate – modernizare. Rezultatul? Pe ansamblu, lumea nu este nici mai bogată, nici mai echitabilă, inegalitățile, subdezvoltarea și politica de dictat reprezentând fenomene și procese prezente în era globalizării.

Afirmația lui G. Balandier: „Puterea (politică) apare deci ca un rezultat al competiției și ca un mijloc de a o controla” este una de valoare universală. Globalizarea nu anulează, ci asigură perpetuarea unei astfel de puteri. Puterea, judecată în termeni de dominație – ascultare se distribuie între actorii principali ai competiției inegale, competiție care a creat acest tip de putere și a ierarhizat actorii participanți. Pare un cerc vicios, însă ieșirile – în condițiile actuale – sunt inerent imposibile. În termeni de priorități, competiția are prioritate genetică față de puterea exercitată global, în timp ce puterea are prioritate funcțională față de competiție, ea având capacitate de control asupra competiției însăși. Concretizată la nivel de actori ce se bucură de *recunoaștere*, puterea are *rolul de mijloc de control*, devenind astfel omniprezentă (spațial și temporal) și asigurând omnipotența actorilor decidenți.

Ca și în plan intern, puterea exercitată în relațiile internaționale într-o eră a globalizării care-și are propria ordine, este un *Ianus cu două fețe*.

Această dedublare a puterii exercită în relațiile internaționale nu se manifestă exclusiv în legătură cu un anumit tip de regim politic (așa cum se fenomenalizează ea în plan intern, ca putere de stat, regimul politic

etc. These dimensions accepted and masked by the ghost theory of globalization effect in: perpetuation of rules and regulations that justify the ideas – force of decision-making conducts – perpetuating the gaps of potential – in many cases – deepening of cleavages, perpetuating of hierarchies (even under the conditions that the real positions are changing), perpetuation of policies of influential eras, justify the military interventions etc., all of them justified by founding in modernity-modernization. Result? In assembly, the world is neither richer nor fairer, inequalities, underdevelopment and the dictate policy representing phenomena and processes present in globalization era.

Balandier’s statement: “(Political) power thus emerges as a result of competition and as a means to control it” is one of universal value. Globalization does not annul but ensures perpetuation of such a power. Power judged in term of domination – obedience – is distributed among the main players of the unequal competition, which created this kind of power and made a hierarchy of the main players. It seems a vicious circle, yet the exits – under the present conditions – are inherently impossible. In terms of priorities, competition has a genetic priority in the face of the exerted power globally speaking, while the power has functional priority in the face of competition, the power having capacity of controlling the completion itself. Materialized at the level of the players enjoying acknowledgement, power has *the role of control means*, thus becoming omnipresent (spatially and temporally) and ensuring the omnipotence of the decision-making players.

The same as in home affairs, the power exerted in foreign affairs in an era of globalization with its own order is a *two-faced Janus*.

This split personality of power exerted in foreign affairs does not manifest exclusively in relation to a certain political regime as it is substantiated in home affairs, as a state power, the political regime being, in essence, a power

fiind, în esență, un regim de putere de un anumit tip – regim democratic, regim autoritar, regim totalitar – fiecare în amplitudini diferite), ci reprezintă fenomenalizări ale puterii în condițiile coexistenței unor regimuri diferite, ale unei pluralități de regimuri ale căror suporturi sunt statele naționale, dar și alți actori. Tocmai de aceea, în era globalizării, puterea exercitată în plan global este manifestă atât prin funcțiile de conservare, cât și prin funcțiile de modelare dinamică, ambele categorii de funcții implicând imanența controlului. Extinzând planul de analiză propus de G. Balandier, conform căruia puterea „este inerentă oricărei societăți”, prin urmare și societății supusă globalizării, se poate conchide că și în societatea din era globalizării puterea provoacă respectarea regulilor care îi stau la bază, apără această societate de propriile imperfecțiuni, limitează, în cadrul său, efectele competiției între indivizi și grupuri. Are deci, funcții conservatoare. Necesitatea puterii politice decurge și în plan internațional, din caracterul său negentropic. În acest sens, „formula sintetică” la care recurge Balandier, conform căreia „se va defini puterea ca rezultând, pentru orice societate, din necesitatea de a lupta împotriva entropiei ce o amenință cu dezordinea, după cum amenință orice sistem”²⁷ este una cu valoare epistemică și metodologică și pentru sistemul relațiilor internaționale, ordinea la acest nivel fiind la fel de necesară.

Logica derulării raporturilor dintre actori în plan internațional este una, pe cât de simplă, pe atât de edificatoare: fiecare actor este conștient de imposibilitatea autoextragerii, participarea la viața internațională alături de ceilalți actori fiind inevitabilă; inevitabilitatea participării reclamă inevitabil acceptarea regulilor impuse (a ordinei). Desigur că *acceptarea* poate fi una voluntară, prin asumarea regulilor sau, la nevoie, una coercitivă, mijloacele constrângerii având grade și intensități diverse (embargouri, tratament

regime of a certain kind – democratic regime, authoritarian regime, totalitarian regime – each of them in different tonalities), but is represents substantiation of power under the conditions of the different regimes coexistence, of a plurality of regimes underlying on national states and also other players. It is for reasons of this kind, that in the globalization era, the power exerted globally is manifested both through the preservation functions and through the dynamic shaping functions, both categories implying the immanence of control. Extending the analysis plan proposed by Balandier, according to which power “is inherent to any society”, consequently to the society subject to globalization as well, a conclusion may be drawn: in the society in the globalization era, too, power pose the challenge of playing by the rule on which it is based, the power protects this society against its own imperfections, within it limits the effects of competition between individuals and groups. Thus it has preservation functions. The necessity of political power flows internationally too, from its non-entropic character. To this sense, “the synthetic formula”, to which Balandier resorts and according to which “for any society, power will be defined as the result of the necessity to fight against the entropy that threatens society with disorder, as it threatens any system”³⁹, is a formula with epistemic and methodological value for the system of international relations, order at this level is necessary alike.

The logic of the development of the relations among players internationally speaking is as simple as it is enlightening: each player is aware of the impossibility of self-extraction, participating to the international life along the other players being inevitable; the inevitability of the participation requires inevitably agreement with the rules imposed (by the order). Of course, *the agreement* may be a voluntary one, by assuming the rules or if necessary, a coercive one, the means of constraint having different degrees and intensities (embargoes,

diferențiat, retragerea clauzei națiunii celei mai favorizate, intervenții militare etc.). Aceste mijloace sunt disponibile actorilor decidenți principali.

Granița intern/extern în societatea supusă globalizării este una extrem de flexibilă, multe dintre mecanismele care contribuie la menținerea sau re-crearea cooperării interne – despre care vorbește G. Balandier – fiind utilizate și în cooperarea internațională. Constatarea lui: „Ritualurile, ceremoniile sau procedurile ce asigură o refacere periodică sau ocazională a societății sunt, la fel ca suveranii și «birocrăția» lor, instrumentele unei acțiuni politice astfel înțelese”²⁸ are validitate și în re-crearea cooperării în plan internațional în era globalizării. De altfel, funcția negentropică a puterii – înțelegând ca necesitate căreia i se supune *orice* societate, o necesitate izvorâtă din determinări interne ale societății respective, nu poate fi integral manifestă dacă nu este luată în calcul rezultanta unei necesități externe, urmare a relațiilor societății respective cu mediul exterior: „Fiecare societate globală este în legătură cu exteriorul, ea este, direct sau la distanță, legată de alte societăți pe care le consideră străine sau ostile, periculoase pentru securitatea și suveranitatea sa”²⁹.

Cum stau lucrurile azi, când internaționalizarea și-a atins plafonul maxim?

Pe scurt, trebuie spus că, într-o societate orientată spre globalizare planul intern (identitate, securitate, suveranitate etc.) translează intens către ceea ce anterior reprezenta exterior, relativitatea graniței intern/extern generând alte niveluri ale suveranității (suveranitatea limitată), securității (securitatea internațională), cetățeniei (cetățenie intermitentă, cetățenie europeană, „cetățenie globală”). Ceea ce reprezenta pentru mulți actori statali „determinări externe”, în era globalizării acestea devin „determinări interne”, elemente constitutive ale ordinii societății supuse globalizării. Regulile interne sunt, fie acomodate la cele internaționale, fie, pur și

differentiated treatment, withdrawal of the clause of the most favoured nation, military interventions etc.). These means are available to the main decision-making players.

The border internal-external in the society subject to globalization is an extremely flexible one, many of the mechanism contributing to the maintaining and re-creating the internal cooperation –about which Balandier speaks – being utilized also in the international cooperation. His notice that: “The rituals, the ceremonies or the procedures ensuring a periodic or occasional restoration of the society are similar to the sovereigns and their <<bureaucracy>>, the tools of democracy understood as such”⁴⁰ is valid in recreating the cooperation internationally speaking in the globalization era as well. As a matter of fact, the non-entropic function of the power – understood as a necessity to which *any* society obeys, a necessity derived from internal determinations of the respective society, cannot be totally manifest unless the result of an external necessity is taken into account, as a result of the respective society relations with the foreign environment: “Every global society is in connection with the foreign environment, it is directly or from afar, connected with other societies which it considers foreign or hostile, dangerous for its security and sovereignty”⁴¹.

How are things today, when internationalization reached its superior limit?

In short, the following observation must be made, in a society oriented towards globalization, the home affairs (identity, security, sovereignty etc.) pass intensely towards what previously represented foreign; the relativity of the border internal/ external generates other levels of sovereignty (limited sovereignty), security (international security), citizenship (intermittent citizenship, European citizenship, “global citizenship”). What represented for many state players “external determinations”, in globalization era they become “internal determinations”, constitutive elements of the order of the society subject to globalization. The internal regulations are

simplu, lasă loc regulilor consemnate în tratate internaționale. Dar acesta nu presupune că ascensiunea globalizării elimină „determinările externe” pentru toți actorii, în condițiile în care o globalizare atotcuprinzătoare (cum demonstrem supra) nu este posibilă.

Puterea exercitată în plan global este manifestă nu doar prin funcțiile sale de conservare, ci și prin funcțiile de modelare dinamică. La orice nivel, cu atât mai mult la nivel internațional, puterea implică o *disimetrie* în cadrul raporturilor (economice, sociale, politice, juridice, etc.).

Funcțiile de modelare dinamică ale puterii în plan internațional se exprimă în gestionarea relației de intercondiționare dintre putere și inegalități, puterea întărindu-se o dată cu accentuarea inegalităților, iar inegalitățile reprezentând condiția menținerii puterii (în condițiile în care, la rândul ei, puterea este condiția menținerii inegalităților). Iată o altă asumție mascată de teoria fantomă a globalizării.

Se pledează pentru o ordine internațională bazată pe dreptate, egalitate, echitate în timp ce resorturile disimetriei se perpetuează implacabil, în legătură cu esența și atributele puterii. În orice tip de societate se stabilesc supremații, subordonări. Ele sunt prezente chiar în societățile așa-zis „primitive”, societăți calificate drept egalitare, dar care dovedesc – cum constată Georges Balandier – generalitatea faptului că puterea implică disimetrie, chiar dacă manifestarea se prezintă în „forma sa cea mai atenuantă”. Dacă în aceste societăți se stabilesc supremații și subordonări în funcție de sex, vârstă, situație genealogică, specializare și calități personale, în societățile în care ierarhiile sunt evidente relațiile dintre putere și disimetriile ce afectează raporturile sociale devin foarte clare³⁰, iar în societatea supusă globalizării protoclasele și castele sunt înlocuite cu alte tipuri de ierarhii precum potențialul militar, potențialul economic, potențialul informațional etc. Inegalitatea care creează ierarhiile, supremații, subordonări

either adjusted to those international, or they merely leave room for the rules recorded in international treaties. But this does not mean that the rise of globalization eliminates “external determinations” for all the players, considering that all encompassing (as we have demonstrated above) globalization is not possible.

Power exercised in the world is manifested not only by its functions of preservation, but also by the dynamic shaping functions. At any level, so much the more internationally speaking, the power implies a *dissymmetry* within the (economical, social, political, legal, etc.) relations.

The functions of dynamic internationally shaping of power, are expressed in the management of the relation of conditioning between power and inequalities the power becomes stronger once the inequalities are emphasized, whereas inequalities representing the condition of maintaining the power (under the conditions in which, in turn, power is the condition of maintaining the inequalities). Here it is another assumption masked by the ghost theory of globalization.

Everybody pleads for an international order based on justice, equality, fairness while the dissymmetry resorts are implacably perpetuated concerning the essence and attributes of power. In any kind of society, supremacies, subordinations are established. They are to be found even in the so-called “primitive” societies labelled as equal, but which prove - as Georges Balandier notices – the general fact that power implies dissymmetry, even if its manifestation is presented in “the most attenuated shape”. Whether in these societies, supremacies and subordinations are established taking into account the sex, age, genealogical situation, specialization and personal qualities, in the societies in which hierarchies are obvious, the relations between power and dissymmetry affecting the social relations became manifest⁴², whereas in the society subject to globalization the proto-classes and the caste

este inevitabilă (grade diferite de dezvoltare, acces diferențiat la resurse etc.), dar ascunsă în corpusul teoriei fantomă a globalizării. Controlul imanent al puterii vizează deopotrivă funcțiile de conservare și funcțiile de modelare dinamică, negentropia asigurându-se atât prin perpetuarea unor status-quo-uri, cât și prin reșezări și reajustări la nivelul rolurilor în decizie. Potențialul variabil de inegalitate se perpetuează, indiferent de ritmurile impuse modernizării, măcar din perspectiva relației actori principali – actori subordonați. Am în vedere aici relația de interconținere putere – inegalități, ca relație suport pentru supremații și subordonări și nicidecum imuabilitatea poziției și rolurilor *acelorași actori principali*. Mai clar, prin modelare și conservare, ierarhiile se mențin, fiind posibile și reale atât pierderi, cât și câștigări de supremații. Mutațiile produse la nivelul actorilor ierarhizați creează aparența unor șanse egale. Esența, rămâne însă aceeași: *perpetuarea disimetriei*.

În demonstrarea inconsistențelor teoriei fantomă a globalizării aducem și argumentele legate de *sacralitatea* și *ambiguitatea* puterii.

Luând din nou ca punct de plecare analizele și concluziile lui G. Balandier, ne atașăm ideii că în nicio societate puterea (politică) nu este desacralizată complet, *raportul cu sacrul* impunându-se evident în societățile denumite tradiționale: „Discret sau vizibil, sacrul este întotdeauna prezent în cadrul puterii. Prin intermediul acesteia (al puterii) societatea este înțeleasă ca unitate – organizarea politică introduce adevăratul principiu totalizant – ordine și permanență. Ea este înțeleasă sub o formă idealizată, ca o garantă a securității colective și ca o simplă reflectare a cutumei sau a legii, e confirmată sub aspectul unei valori supreme și obligatorii, devine astfel materializarea unei transcendențe ce se impune indivizilor și grupurilor particulare”³¹.

În dezvoltarea spuselor lui G. Balandier, prin extinderea planului de analiză

are replaced with other types of hierarchies as the military potential, economic potential, informational potential etc. Inequality creating hierarchies, supremacies, subordinations is inevitable (different degrees of development, differentiated access to resources etc.), but hidden in the corpus of the ghost theory of globalization. The immanent control envisage in the same degree the preservation functions and dynamic shaping, non-entropy is ensured through the perpetuation of status-quo as well as through re-placing and re-adjustments at the level of the decision-making roles. The variable potential of inequality is perpetuated, irrespective of the rhythms imposed to modernization, at least from the perspective of the relation main players-subordinate players. Here I take into consideration the conditioning relation power-inequality, as a support relation for supremacies and subordinations and not at all the immutability of the position and roles of *the same main players*. To be more specific, through shape and preservation, hierarchies are maintained, losses are possible and real and gains of supremacies. The shifts that have taken place at the level of the hierarchies of players create the appearance of equal chances. Still the essence is the same: *perpetuating the dissymmetry*.

In order to demonstrate the inconsistencies of the ghost theory of globalization we bring in discussion the arguments connected to *sacred and ambiguities of power*.

Using again as starting point G. Balandier's analyses and conclusions, we embrace the idea that in no society (political) power is completely void from sacred, *the relation with the sacred* imposing obviously in the societies called traditional: “Open or veiled, the sacred has always been present within power. Through the vehicle of power, the society is understood as a unit – the political organization introduces the real totalitarian principle – order and permanence. It is understood under an idealized form, as a warranty of the collective security and as a mere reflection of common law it is confirmed

a puterii către societatea supusă globalizării, iterez aici ideea că aceasta (puterea) nu este niciodată complet desacralizată, că sacrul este întotdeauna prezent în cadrul puterii. Prin urmare, și în cadrul puterii exercitate în societatea din era globalizării unde, *principiul totalizant* introdus de organizarea politico-juridică, solicită ordine și permanență. Aceasta face ca societatea globalizată gradual să fie percepută ca unitate, iar puterea ca o garantă a securității colective. Puterea exercitată în plan global este, ca și puterea politică, înțeleasă sub o formă idealizată, ca o simplă reflectare a cutumei sau a tratatelor. Puterea e confirmată și la acest nivel sub aspectul unei valori supreme și obligatorii, devenind astfel materializarea unei transcendențe ce se impune tuturor actorilor.

În esență, în planul relațiilor impuse de globalizare, mai mult decât în planul determinărilor interne, puterea este «putincioasă» nu numai prin mijloacele sale coercitive obiectivate în plan fizic, ci și printr-un sistem de mijloace persuasive prin care puterea *deasupra* și puterea *asupra* implică un anumit grad de sacralitate care conduce către un alt tip de constrângeri: constrângerile interioare. Autoimpunerea constrângerilor în fața „unei valori supreme și obligatorii”, caracterizează fiecare individ în parte, mai mult sau mai puțin, în funcție de societatea din care face parte. Iar materializarea acestei transcendențe se impune indivizilor și grupurilor particulare, actorilor de pe scena politică internă și internațională și în baza conștientizării gradului lor de putință/neputință în baza puterii.

Balandier reia, în susținerea sacralității puterii, argumentația pe care Durkheim o realizează în studiul său asupra formelor elementare ale vieții religioase (capitolul V *Religie și putere*) susținând că relația puterii cu societatea „nu este în mod esențial diferită” de relația stabilită de către Durkheim între *totemul* australian și clan. „Dar această relație – constată Balandier – are, în mod evident, o încărcătură de

as a supreme and compelling value, it thus becomes the materialization of a transcendence imposed to the individuals and particular groups”⁴³.

Enlarging upon G. Balandier’s words and by extending the plan of analyzing the power in the society subject to globalization, I reiterate here the idea that it (power) is never completely void of sacred, that sacred has always been a part of the power. As a consequence, *the totalitarian principle* introduced by the political-juridical organization requires order and permanence within the exerted power in the society in the globalization era, too. This leads to the fact that the society gradually globalized be perceived as a unit, and power as a warrant of collective security. The power exerted globally is as the political power is, understood under an idealized form, as a mere reflection of common law and treaties. Power is, at this level too, substantiated as a supreme and compulsory value, the materialization of a transcendence imposed to all the players.

In essence, in the context of the relations imposed by globalization, more than in the context of internal substantiations, power is <<possible>> not only through its coercive means materialized in the physical context, but through a system of persuasive means through which the *over* power and *above* power involve a certain degree of sacred leading to other types of constraints: the inward constraints. Self-imposition of constraints in the face of “a supreme and compulsory value” characterizes, more or less, each and every individual varying with the society he is part of. Furthermore materialization of this transcendence is enforced to individuals and particular groups, to players on the internal and external political ground, resting on their awareness upon their degree of possibility/ impossibility in face of power.

In upholding the sacred of power, Balandier reiterates the argumentation which Durkheim materializes in his study on the elementary forms of religious life (chapter V

sacralitate. Literatura antropologică rămâne, în mare parte și uneori fără să știe, un fel de ilustrare a acestui lucru”³².

Voi detalia aspectele legate de sacralitatea puterii în era globalizării într-un alt capitol, ilustrând cum este utilizată religia – chiar în diversitatea ei – în perpetuarea dominației.

Ambiguitatea, celălalt aspect principal al puterii este lămurită de G. Balandier, printr-o logică impecabilă, în următorul demers:³³

- puterea apare ca necesitate a oricărei vieți în societate;
- puterea exprimă constrângerea exercitată de către societate asupra individului;
- puterea constrânge cu atât mai mult, „cu cât păstrează în sine o fărâmă de sacru”;
- capacitatea de coerciție este suficient de mare, „atât de mare, cât sa fie considerată periculoasă de aceia care trebuie să o suporte”;
- o consecință a caracterului coercitiv, în creștere, al puterii, este aceea că „unele societăți dispun de o putere ale cărei amenințări și riscuri sunt, continuu, dezamorsate”. Făcând trimitere la modul în care P. Clastres expune „filosofia șeferiei indiene”³⁴, prezentând dezamorsarea prin analiza organizării politice a mai multor societăți amerindiene, Balandier conchide: „Trei propoziții rezumă teoria lor implicită: puterea este, în esența sa, coerciție; transcendența sa constituie, pentru grup, un risc de moarte, șeful are deci obligația de a evidenția, în fiecare clipă, inocența funcției sale”;
- puterea este necesară, însă necesitatea existenței ei solicită necesitatea de a fi menținută între limite precise: „Ea necesită *consimțământul* și o anumită reciprocitate. Această contrapartidă este un ansamblu de responsabilități și de obligații foarte diverse în funcție de regimurile în cauză: pace și arbitraj, apărare a cutumei și a legii, generozitate, prosperitate a țării și a

Religion and Power) upholding the point of view that the relation between power and society “is not essentially different” from the relation established by Durkheim between the Australian totem and clan. Balandier notices that: “this relation has obviously a sacred vein. Anthropological literature remains to a great extent and sometimes not knowingly, kind of illustration of this fact”⁴⁴.

Aspects concerning the sacred of power in the globalization era are addressed to in detail in another chapter, showing how religion is utilized – even in its diversity – to perpetuate domination.

Ambiguity, the other main aspect of power is made clear by G. Balandier, utilizing an impeccable logic, in the following approach:⁴⁵

- Power emerges as a necessity of any life in a society;
- Power expresses constraint exerted by the society upon the individual;
- Power constraints so much the more, “as it keeps in itself a particle of sacred”;
- The coercion capacity is high enough, “as high as it be considered dangerous by those enforced to bear it”;
- One consequence of the coercive character of the power is increasingly that “some societies dispose of power whose threats and risks are continuously diffused”. Referring to the way in which P. Clastres illustrating “the philosophy of Indian chiefdom”⁴⁶, presents the defuse through the analysis of political organization of several Amerindian societies, Balandier sums up: “Three sentences summarize their implicit theory: power is in essence coercion; its transcendence is for the group a deadly risk; the chief is bind to emphasize the innocence of its position every moment”;
- Power is indeed necessary, yet the necessity of its being in the world requires for necessity to be maintained

oamenilor, acordul strămoșilor și al zeilor etc. Mai general, se poate spune că *puterea trebuie să se justifice* (s.n.) antrenând o stare de securitate și de proprietate colectivă. Acesta este prețul ce trebuie plătit de deținătorii săi, un preț care nu e niciodată plătit integral”;

➤ consimțământul implică un *principiu* și mai multe *mecanisme*: principiul este *legitimitatea*, iar *mecanismele*, sunt cele care controlează abuzurile de putere. Aici Balandier face trimitere la analiza pe care Max Weber o realizează asupra legitimității - „una din categoriile fundamentale ale sociologiei sale politice” – la tipurile weberiene ideale de dominație legitimă (dominația legală, dominația tradițională și dominația charismatică), considerând că sociologia politică a acestuia „este un sistem care are la bază aceste trei moduri de legitimare a raportului de comandă și supunere” ea inspirând demersul teoretic al mai multor antropologi³⁵.

Transferul ideii de putere din planul determinărilor interne în planul vast și contextual – definit al determinărilor externe facilitează înțelegerea validității argumentelor expuse supra și pentru societatea supusă globalizării.

În acești termeni, cititorul avizat poate constata cum fiecare dintre aspectele sacralității și ambiguității puterii se adaugă conținutului teoriei fantomă a globalizării. Diferă doar intensitatea, amplitudinea și modalitățile combinării mijloacelor. Iar arsenalul diversificat al mijloacelor asigură posibilitatea ca ele să fie interschimbabile funcție de aprecierea gradului de imanență al determinărilor în anumite momente, apreciere ce cade în competența exclusivă a actorilor principali.

Mai trebuie precizat aici că Georges Balandier nu se limitează doar la a aminti influențele sociologiei politice weberiene asupra unora dintre antropologi, ci oferă câteva exemple spre a demonstra asemenea influențe. Astfel, el detectează la J. Beattie diferențierea puterii de autoritatea politică,

within precise limits: “It needs *consent and* certain reciprocal relations. This counterpart is an assembly of responsibilities and obligations varying with the regimes in question: peace and arbitrage, defending of common law, generosity, welfare of country and of population, the agreement of forefathers and gods etc. At large one may say that *power should justify itself* (s.n.) through a secure climate and collective power. This is the price which its holders should pay, a price which has never been totally paid”;

➤ The consent implies a *principle* and more *mechanisms*: the principle is the *legitimacy* and the *mechanisms* are those that control the abuses of power. Here Balandier refers to the analysis max Weber accomplishes upon legitimacy – “one of the fundamental categories of his political sociology – to Weber’s ideal types of legitimate domination (legal domination, traditional domination and charismatic domination), considering that his political sociology “is a system underlying these three modalities of legitimacy of the relation between command and obedience” it being an inspiration of the several anthropologists’ theoretic approach⁴⁷.

The transfer of the power idea from the context of internal determinations to the vastly defined context of external determinations facilitates the insight of the arguments validity exposed above, in the case of the society subject to globalization.

In this context the competent reader may notice how each of the aspects of power sacred and ambiguity is added to the contents of the ghost theory of globalization. Though it is different in that intensity, amplitude and modalities of combining the means concern; whereas the diverse arsenal of means enables the possibility for them to be interchangeable varying the appreciation degree of immanence of changes in certain moments, appreciation

cea de pe urmă implicând *recunoașterea publică* și *acceptarea*, cele două elemente implicate în autoritate presupunând un criteriu distinctiv al ei: legitimitatea. Din această perspectivă, autoritatea poate fi definită ca „dreptul recunoscut unei persoane sau unui grup, prin consimțământul societății, de a lua decizii privind ceilalți membrii ai societății”³⁶.

Un alt exemplu este cel al lui R. Firth care, într-un studiu asupra populației tikopia din Polinezia (*Essays on Social Organisation and Values*, 1964) analizează problema *acceptării* și a efectelor opiniei publice.

Astfel, Firth explică de ce puterea nu poate fi complet autocratică și enumeră unele forme prin care ea „caută și primește o parte variabilă de adeziune de la cei guvernați: fie prin apatie de rutină, fie prin incapacitatea de a concepe o alternativă, fie prin acceptarea câtorva valori comune estimate ca necondiționate. Dar oricum, cei guvernați impun limite puterii; ei încearcă să o mențină între anumite granițe, recurgând la «instituițiile formale» (sfaturi sau grupuri de bătrâni desemnate de clanuri) și la «mecanismele informale» (zvonuri sau evenimente exprimând opinia publică). Astfel se regăsește ambiguitatea deja evocată: puterea tinde să se dezvolte ca raport de dominație, dar consimțământul care o legitimează tinde să-i reducă autoritatea. Asemenea mișcări contrare explică faptul că «nici un sistem politic nu este echilibrat». R. Firth afirmă cu hotărâre că există, în același timp, «lupta cu alianța, respectul față de sistemul existent și dorința de a-l modifica, supunerea față de legea morală și încercarea de a o interpreta în funcție de avantajele particulare». Spre deosebire de interpretarea hegeliană, politicul nu realizează neapărat depășirea particularităților și a intereselor particulare”³⁷.

În concluzie, *ambiguitatea* reprezintă un atribut fundamental al puterii. Prin privilegiile conferite deținătorilor puterii (indiferent de nivel), în măsura în care puterea se bazează pe o inegalitate acceptată

falling under the exclusive competence of the main players.

One more specification should be done here. Georges Balandier does not confine himself to only remind the influences of Weber's political sociology upon some of the anthropologists, but he furnishes some examples to substantiate such influences. Thus he traces in J. Beattie the difference between power and political authority, the latter implying *the public acknowledgement and acceptance* the two elements implied in authority supposing its distinctive criterion: legitimacy. Precisely from this perspective, authority can be defined as “the right of a person or a group acknowledged by the society's consent, to make decisions regarding the other member of the society”⁴⁸.

Another example is that of R. Firth who, in a study on Tikopia, the population of Polynesia (*Essays on Social Organization and Values*, 1964), analyzes the problem of *acceptance* and the effects of public opinion.

Therefore, Firth explains why power cannot be completely autocratic and enumerates some forms through which it “seeks and receives a variable part of adhesion from those who are ruled, either through routine apathy or the inability to conceive an alternative, or by acceptance of some common values estimated as unconditional. But anyway, the governed ones impose limits on power, they try to keep it between certain boundaries, resorting to <<formal institutions>> (elder groups designated by clans) and to <<informal mechanisms>> (rumours or events expressing public opinion). Therefore ambiguity is found already mentioned: the power tends to develop as a report of dominance, but the consent that identifies it tends to reduce the authority. Such contrary movements explain why << no political system is balanced>>. R. Firth said emphatically that there is, at the same time, <<fighting alliance, respect for the existing system and the desire of change it, obedience to moral law and attempting to interpret it according to the private benefits>>. Unlike the

între anumite limite, puterea este (dar în grade variabile) supusă contestării, iar datorită rolului său de garant al ordinii și securității puterea este *acceptată*; datorită implicațiilor sacre este *venerată*; dar pentru că întreține și justifică inegalitatea, puterea este *contestată*. Ea manifestă aceeași ambiguitate față de putere și orice ordine internațională manifestă aceeași ambiguitate față de puterea exercitată de actorii principali.

Consider că și alte exemple pe care le aduce Balandier pentru susținerea atributului ambiguității puterii sunt edificatoare în înțelegerea mecanismului dominație – ascultare. Astfel, în societăți precum *fang* și cele ale popoarelor vecine cu Gabon și Congo (societăți africane fără centralizare a puterii) *mecanisme corectoare, cu acțiune disimulată* amenință cu moartea pe oricine abuzează de autoritatea sau de bogăția lor. Apoi, în unele dintre statele tradiționale ale Africii negre „tensiunile ce rezultă din inegalitatea claselor sunt dezamorsate în împrejurări determinate și se pare atunci că raporturile sociale sunt, dintr-o dată provizoriu, inversate. Dar o asemenea inversare este controlată: rămâne organizată în cadrul ritualurilor corespunzătoare care pot, sub acest aspect, să fie denumite *ritualuri de rebeliune*, după expresia lui Max Gluckman. Violența supremă a puterii e de a se contesta ritual, pentru a se consolida mai bine efectiv”³⁸. Câte învățăminte au tras din valorificarea acestor studii antropologice marile puteri și cum se consolidează astfel teoria fantomă a globalizării, se va vedea în capitolele următoare.

BIBLIOGRAFIE:

- a) Balandier, G., *Antropologie Politica*, Editura Amarcord, Timisoara
- b) Balandier, G., *Exchange and Pouvoir. Philosophie de la Cheferie Indiene*, in *L’Homme* II, 1, 1962
- c) Burdeau, G., *Traite De Science Politique*, Librairie Generale de Droit et de Jurisprudence, Paris, 1966, Tome I

Hegelian interpretation, politics does not necessarily accomplish the overcoming of particularities and of particular interests.”

I find other examples that Balandier brings to uphold the attribute of power ambiguity enlightening enough for the insight of the mechanism domination-obedience. Hence in societies as *Fang* and of the people neighbouring Gabon and Congo (African societies with non-centralized power) *corrective mechanisms, with dissimulated action* threatens with death anybody that abuses their authority or richness. Then in some traditional states of black Africa “the tensions resulted from the inequality among classes are defused in determined circumstances and it seems then the social relations are at once reversed. Yet such a reversion is controlled: it remains organized within the corresponding rituals which may under this aspect be called *rebellion rituals*, utilising Max Gluckman’s words. The supreme slyness of power is to contest itself ritually in order to consolidate itself better”⁴⁹. How many lessons have the Great powers learnt by capitalizing these anthropological studies and how the ghost theory of globalization becomes more solid every day are issues addressed to in the next chapters.

BIBLIOGRAPHY:

- g) Balandier, G., *Antropologie Politica*, Editura Amarcord, Timisoara
- h) Balandier, G., *Exchange and Pouvoir. Philosophie de la Cheferie Indiene*, in *L’Homme* II, 1, 1962
- i) Burdeau, G., *Traite De Science Politique*, Librairie Generale de Droit et de Jurisprudence, Paris, 1966, Tome I
- j) Dowding, Keith, *Puterea*, Editura Du Style, Bucuresti, 1998, Introducere la editia romaneasca de Stefan Stanciugelu

- d) Dowding, Keith, *Puterea*, Editura Du Style, Bucuresti, 1998, Introducere la editia romaneasca de Stefan Stanciugelu
- e) Gorun, A., D.R. Mateiu, H.T. Gorun, *Introducere in Stiinta Politica. Regimurile Politice. Participarea politica. Elitele Politice*, Presa Univesitara Clujeana, 2003
- f) Teodorescu, Gh., *Putere, Autoritate Si Comunicare Politica*, Editura Nemira, Bucuresti, 2000
- k) Gorun, A., D.R. Mateiu, H.T. Gorun, *Introducere in Stiinta Politica. Regimurile Politice. Participarea politica. Elitele Politice*, Presa Univesitara Clujeana, 2003
- l) Teodorescu, Gh., *Putere, Autoritate Si Comunicare Politica*, Editura Nemira, Bucuresti, 2000

¹ Keith Dowding, *op.cit.* p. 29

² Ibidem

³ Gh. Teodorescu, *Putere, autoritate și comunicare politică*, Editura Nemira, București, 2000. p. 13

⁴ Ibidem, p. 14

⁵ Ibidem

⁶ Ibidem

⁷ George Burdeau, *Traité de science politique*, Tome I, Libraire Generale de Droit et de jurisprudence, Paris, 1966, p. 402

⁸ Vezi Ștefan Stănciugelu, *Introducere...* pp. 10-11

⁹ George Burdeau, *op. cit.* p. 402

¹⁰ Georges Balandier, *op. cit.* p. 51

¹¹ Ibidem

¹² Ibidem

¹³ Keith Dowding, *Puterea*, Editura Du Style, Bucuresti, 1998, Introducere la editia romaneasca de Stefan Stanciugelu, p.29

¹⁴ Ibid

¹⁵ Gh. Teodorescu, *Putere, autoritate si comunicare politica*, Editura Nemira, Bucuresti, p.13

¹⁶ Ibid, p.14

¹⁷ Ibid

¹⁸ power

¹⁹ possibility

²⁰ Ibid

²¹ Georges Burdeau, *Traite de science politique*, Libraire Generale de Droit et de Jurisprudence, Paris, 1966, p.402 Tome I

²² See Ștefan Stănciugelu, *Introducere la editia romaneasca la opera Puterea*, Keith Dowding, Editura Du Style, Bucuresti, 1998, pp. 10-11

²³ Georges Burdeau, *op.cit.* p. 402

²⁴ Georges Balandier, *Antropologie Politica*, Editura Amarcord, Timisoara, p. 51

²⁵ Ibid

²⁶ Ibid

²⁷ G. Balandier, *op. cit.* p. 52

²⁸ Ibidem

²⁹ Ibidem

³⁰ Ibidem, pp. 53-54

³¹ Ibidem

³² Ibidem, p.55

³³ A se vedea G. Balandier, *op.cit.* p.p. 55-58

³⁴ Balandier indică *Echange et pouvoir. Philosophies de la cheferie* indiene în *L'Homme* II, 1, 1962

³⁵ Trimitere la prezentarea făcută de J. Freund în *Sociologie de Max Weber*, 1966

³⁶ Definiția aparține lui J. Beattie (*Checks on the Abuse of Political Power in some african States*, în „*Sociologies*”, 9,2, 1959)

³⁷ G. Balandier, *op. cit.* pp. 56-57

³⁸ Ibidem, pp 57-58

³⁹ G. Balandier, *op.cit.* p.52

⁴⁰ Ibid

⁴¹ Ibid

⁴² Ibid, pp. 53-54

⁴³ Ibid

⁴⁴ Ibid. p.55

⁴⁵ See G. Balandier *op.cit.* pp.55-58

⁴⁶ Balandier refers to *Exchange et Pouvoir, Philosophies de la Cheferie Indiene in L’Homme* II, 1, 1992

⁴⁷ Reference to J. Freund’s presentation in *Sociology of Max Weber*, 1966

⁴⁸ The definition belongs to J. Beattie (*Checks on the Abuse of Political Power in some African States*, in *Sociologies*, 1959)

⁴⁹ Ibid, pp.57-58